

Roosevelt bo še te dni priporočil kongresu podaljšanje NRA za dve leti

"New deal" bo menda nekoliko spremenjen—toda ne na bolje!—Ostanejo pa določbe o maksimalnem delovniku in minimalni mezdi ter prepoved otroškega meznega dela. Predsednik se je potegnil za tobačnega magnata Williamsa v pismu Billu Greenu, predsedniku Ameriške delavske federacije, ki zahteva odločitev tega magnata iz uprave NRA

Washington, 7. febr.—Na sestanku z voditelji kongresa in nekaterimi drugimi vodilnimi "dealerji," na katerem so se posvetovali o bodočnosti starega "novega deala," je predsednik Roosevelt naznanil, da bo v prihodnjih dneh kongresu priporočil podaljšanje NRA za neko dobo. Priporočal bo tudi nekatere spremembe.

Soditi po izjavah nekaterih senatorjev, ki so se udeležili sestanka, bo predsednik v svoji obnovitveni poslanici poudaril nekatere "principe," ki naj ostanejo stebri podaljšane NRA. Ti principi so v glavnem, da se obdrži načelo maksimalnega delovnika, minimalne plače in prepoved otroškega dela, tovarnarjem in trgovcem naj se pa otežkoči določanje cen.

Da bo Roosevelt vprašal za podaljšanje NRA za dve leti, je dal razumeti senator Wagner, ki je bil navzoč na konferenci.

Da Roosevelt ne misli ugoditi zahtevi Ameriške delavske federacije in odsloviti načelnika NRA, tobačnega magnata Clayja Williamsa, je razvidno iz pisma Williamu Greenu, katerega je predsednik dal v javnost.

V pismu, ki je odgovor na resolucijo, katero je sprejela zadnja konvencija Ameriške delavske federacije, pravi Roosevelt, da je Green s svojimi kolegi vred v veliki zmoti glede Williamsa. On je ne samo "persona grata," marveč tudi izredno vreden in lojalen "newdealer."

Williams ostane še v bodoče načelnik NRA, pa če je federacija prav ali ne, se čita med vrsticami predsednikovega pisma. To je potrdil tudi Donald Richberg, glavni Rooseveltov svetovalec, po konferenci v Beli hiši.

Vojni štab pričakuje veliko—dolo

Washington.—Vojni štab pričakuje, da bo dobil za vojno masšino vsaj eno milijardo od štirih milijard, katere skuša dobiti predsednik od kongresa za "relif" in javna dela. Izgleda pa, da bodo militaristi dobili vsaj eno četrtino tega "relifa."

Če bo predsednik dobil proste roke za poljubno razpolaganje s temi milijardami, bodo militaristi skoraj sigurno dobili, po čemer se jim cede sline. Lansko leto so od "relifnega" denarja, ki je bil namenjen za javna dela, dobili skoraj 300 milijonov za vojno mornarico. Vojni budget za prihodnje fiskalno leto znaša skoraj 900 milijonov. Pa naj še kdo reče, da politika sedanjega administracije ne vodi v "sigurnost."

Bakrorezci glasujejo o novi pogodbi

New York.—Krajevna unija št. 1 Photo Engravers Union je dala članstvu na referendumu novo pogodbo, ki določa gradualno znižanje delovnika. Unija je zahtevala takojšnjo znižanje na 36 ur v tednu, če, da je to edini učinkovit korak za znižanje brezposelnosti.

Podjetniki so ponudili gradualno znižanje, ki naj v tem letu znaša 37 in pol ure in prihodnje leto pa 36 ur na teden. Odločilo bo članstvo.

PRICE IZPOVE DUJEJO ZA HAUPTMANNA

Flemington, N. J., 7. febr.—Včeraj so Hauptmannovi odvetniki posadili več nadaljnjih prič na svedočki stol, ki so pričale ugodno za obtoženco. Mrs. Gretha Henkel je pripovedovala, da sta bila z obtožencem večkrat skupaj za časa, ko se je Hauptmannova žena nahajala na obisku v Nemčiji leta 1932, toda Bruno se je vedno obnašal kot gentleman.

Gustave Miller je pričal, da je lanskega avgusta popravil v Hauptmannovem stanovanju, v shrambi za metlo, vodovodne cevi, o katerih je Bruno prej rekel, da so puščale in da je voda namočila bankovce, katere je bil pri njem pustil Fisch. Miller ni na podstrešju opazil, da bi bila manjkala kakšna deska, iz katere naj bi bil obtoženelec naredil lestvo, kakor trdi država.

Za obtoženco je pričal tudi dr. Erasmus Hudson, izvedenec v odtiskavanju prstov. Rekel je, da je na lestvi okrog 500 "važnih prstnih odtiskov," toda nobenega Hauptmannovega. Državni veščaki, ki so jemali prstne odtiske z lestve, so po Hudsonovem mnenju napravili izredno slabo delo.

Theron Main, doma nekje v severnem delu New Yorka, je rekel, da je videl pokojnega Fisch, o katerem obramba trdi, da je ugrabitelj, v neki newyorški gostilni z velikim šopom "zlatih" bankovcev in da je en tak bankovec prišel tudi njemu v roke.

Obramba upa zaključiti s svojimi pričami jutri (v petek).

142,000 HIŠNI KOV ZAGROZILLO S STAVKO

New York.—(FP)—Sleheri lastnik nebotičnika, ki ne bo hotel sprejeti odloka arbitrajske komisije glede delovnih pogojev in plač bo imel opraviti s stavko voznikov vzpenjač in drugega oskrbniškega delavstva v New Yorku.

Za ta korak se je izreko 6000 zastopnikov 142,000 hišnih delavcev, ki so organizirani v Building Service Employees uniji. Ta unija je zrasla takorekoč iz tal. Do lanske jeseni je imela le nekaj tisoč članov, v zadnjih štirih ali petih mesecih je pridobila nad 120,000 novih članov, ki zahtevajo—"new deal."

Naenkrat so postali faktor, katerega morajo upoštevati tudi milijonarški lastniki newyorških nebotičnikov, ki imajo strah pred stavko. Krstna stavka teh delavcev zadnje jesen v predelu oblačilne industrije je bila namreč tako učinkovita, da je po zadnji grožnji s splošno stavko pristal tudi Real Estate Board, organizacija lastnikov, na arbitražo.

Organizirani oskrbniški delavci zahtevajo priznanje unije, 40-urni teden in \$35 tedenske plače za voznike vzpenjač in lestvice za druge delavce. Arbitrajska komisija treh članov, od katerih dva zastopata delavce in lastnike, tretji je pa "nepriistranski," ima podati svoj odlok v bližnji bodočnosti.

PWA bo financirala gradnjo stanovanj v Bostonu

Boston, Mass.—Administracija javnih del (PWA) je določila pet milijonov dolarjev za gradnjo stanovanj, v katerih bo prostora za 960 družin. Podrila bo temenentne hiše v delavski četrti, da naredi prostor za nova stanovanja.

Gradnjo stanovanj so odobrile delavske in nekatere druge organizacije.

NRA NI IZBOLJŠALA POLOŽAJA DELAVCEV V AMERIKI

Brezposelnost še ni odpravljena in industrijski pravilniki so povečali profite korporacij

TO JE SODBA VODITELJEV DELAVSTVA

Washington, D. C.—Voditelji organiziranega delavstva so na zaslišanju, ki ga je odredila uprava NRA, povedali vzroke, zakaj so se naporu te ustanove pri pobujanju brezposelnosti izjalovili. Svoje argumente so podprli z dokazi in številkami. Rekli so, da je že to, ker ima Amerika še vedno nad 11 milijonov brezposelnih, zadostna evidenca, da NRA ni izpolnila fundamentalnih ciljev zakona gospodarske obnove. NRA je doživela polom, ker je odklonila delavcem sodelovanje pri formiranju industrijskih pravilnikov in v odborih za izvajanje teh pravilnikov.

Delavski zastopniki so poudarjali, da so prišli do zaključka, da ne morejo ničesar pričakovati od NRA in da bodo morali odslej pritiskati na člane kongresa, da uveljavi krajši delovnik in druge zahteve. A. O. Wharton, predsednik Mednarodne unije strojnikov in podpredsednik Ameriške delavske federacije, je dejal, da je organizirano delavstvo opustilo agitacijo za sprejetje Black-Conneryjevega zakonskega načrta trideseturnega delovnega tedna, ki je bil predložen na zadnjem zasedanju kongresa, ker je dobilo zahtevano od Rooseveltove administracije, da bo dosegel pravi rezultat preko NRA. To se ni zgodilo in posledica je velika armada brezposelnih.

"Ameriški delavci so veliko pričakovali od zakona obnove," je rekel Wharton. Pričeli so vstopati v unije, ker zakon govori, da to lahko store brez vsake intervencije s strani delodajalcev. Kmalu pa so ugotovili, da organiziranje v svojih unijah pomeni prosekucije. Poskusi za udržitve odnošajev med voditelji industrij in svojimi izvoljenimi reprezentanti so nalekli na srdito opozicijo in delavci so postali žrtev diskriminacij. Poginani so bili na cesti in vrženi v pomanjkanje.

"Ameriško delavstvo se danes nahaja v obupni situaciji. Spoznalo je, da mu zakon obnove ne nudi zaščite. Obljube o ekonomskem in socialnem izboljšanju so bile prazne fraze. Nezadovoljstvo z obstoječimi razmerami je vzbudilo duha revolte, ki dviga glavo med delavci v vseh industrijah."

Pristaniščni delavci končno dobili uposlevalnico

San Francisco.—Tukajšnji pristaniščni delavci bodo šele zdaj, po več ko šestih mesecih od zaključka generalne stavke prišli do uposlevalnice, nad katero bodo tudi sami imeli neko liko kontrole.

Skupna uprava je najela veliko poslopje, v katerem je 9000 kvadratnih čevljev prostora, ki bo služil za uposlevalnico. Odprta bo proti koncu februarja, dasi so registrirani že vsi pristaniščni delavci.

Unija skladiščnih delavcev, ki se je nedavno priključila Mednarodni uniji pristaniščnih delavcev, se pogaja za novo pogodbo. Zahteva zvišanje mezd na 62.5c na uro; sedanja plača je 40 do 50 centov na uro. Nova pogodba je do zdaj podpisala samo še ena družba. Stavke zaenkrat ni na vidiku.

KORPORACIJE IZKAZUJEJO PORAST PROFITOV

New York.—(FP)—Finančna poročila večjega števila korporacij, ki so bila pravkar objavljena, izkazujejo povečanje profitov v preteklem letu v primeri z l. 1933.

Profiti U. S. Steel korporacije so lansko leto znašali \$35,000,000, Great Northern železnice pa so poskočili na \$14,000,000.

F. W. Woolworth, ki ima svoje prodajalne v vseh večjih ameriških mestih in v Kanadi, zaznamuje porast profitov za 12 odstotkov v preteklem letu — \$32,142,000. Delnice Atlas Powder Co. so bile ob koncu l. 1934 vredne \$2.49 vsaka; njih vrednost se je potrojila v enem letu. Ta družba izdeluje municijo in drugi vojni material.

Poročila, ki so bila že prej objavljena, kažejo, da so imele ameriške korporacije bogato žetev v preteklem letu. Ta porast profitov se deloma pripisuje pripravam za novo vojno, kajti korporacije, ki izdelujejo municijo in orožje, izkazujejo sorazmerno največje grmadežne profite. Gotovo je, da bodo tudi v tem letu imele bogato žetev in za to se morajo zahvaliti predvsem "new dealu", ki jih je izvel iz stagnacije. Toda magnatje vseeno niso zadovoljni in njih krič, kadar delavstvo zahteva višje mezde, se razlega po vsej deželi.

JUGOSLOVANSKA VLADA RAZPUSTILA PARLAMENT

Belgrad, Jugoslavija, 6. febr.—Na priporočilo ministrskega predsednika Bogoljuba Jevtića je glavni regent knez Pavel danes razpustil parlament. Razlog so menda bližajoče se volitve za novo narodno skupščino.

Tudi metodisti se spravili nad Roosevelta

Njegov "new deal" je poslabšuje situacijo za mase; bankirji na konju

New York.—(FP)—"Rooseveltova 'newdealska' legislacija je kreirala večjo brezposelnost, znižala ameriški življenjski standard in posadila bankirje na nazaj na kontrolo vlade." To ni zaključek kakšnega socialista ali komunista, ampak Metodistične federacije za socialno delo.

Federacija je prišla do tega zaključka kot rezultat pregleda "deala". Poročilo sta sestavila dr. Harry F. Ward, profesor na Union Theological Seminary, in tajnik federacije Winnifred L. Chappell.

"Predsednik se je skoraj totalno izneveril svojim obljubam," pravi poročilo, ki primerja Rooseveltove obljube in faktične razmere. "Najbolj se je izneveril delavstvu. Življenjski in kulturni standard velike večine prebivalstva drži stalno navzdol... Sekcija 7a je bila skoraj popolnoma uničena." Kupna sila povprečne osebe stalno pada, kljub temu pa, ni bilo storjeno ničesar konstruktivnega za doseglo resnične socialne osiguranosti.

"Istočasno se koncentracija lastništva in dohodkov stalno veča na vrhu," položaj delavskih mas v gospodarskem in kulturnem smislu se pa stalno poslabšuje. Pregled Metodistične federacije pravi, da je ta razvoj povsem logičen in neizogiben, ker je vse Rooseveltovo prizadevanje posvečeno "ekonomiji pomanjkanja in ne ekonomiji obilice," ki jo omogočuje naše tehnološko znanje in napredek.

DELAVSKA POSLANCA NA STRAŽI V PENNI

Hoopes in Wilsonova predložila nove zakone v interesu pennsylvanskega delavstva

BOJ PROTI MAŠINI

Harrisburg, Pa.—(FP)—Darlington Hoopes in Lilith Wilson, socialistična poslanka iz Readinga, sta v zbornici zopet pokazala, da zastopata delavstvo in ne kapitaliste. Predložila sta dva nadaljnja zakonska osnutka za izboljšanje delavskega položaja.

Wilsonova je ponovno vložila resolucijo za tako zvani "Workers' Rights Bill," ki urgira kongres na sprejetje novega zveznega amandamenta, poznane pod tem imenom. Ta dodatek k zvezni ustavi daje kongresu moč za uzakonitev enotnih delavskih postav za vse države, na primer prepoved in regulacija otroškega dela, določanje delovnika in minimalnih plač, sprejetje zvezne socialne zakonodaje itd.

Namen tega osnutka je, da se vrhovnemu sodišču vzame moč odločati o ustavnosti delavske zakonodaje. Namen Wilsonove resolucije je pa, da legislatura pritiska na kongres za sprejetje tega delavskega amandamenta.

Ob tej priliki je Wilsonova pokazala na veliko potrebo enotne delavske zakonodaje za vse države. Niti v dveh državah niso delavski zakoni enaki in difference v vseh 48 državah so veliksanske. To daje podjetnikom priliko, da izgrajajo delavce ene države z delavci druge države, severne države proti južnim državam in obratno. To ribarenje v kalnem je naravno le v korist kapitalistov, ker znižanje delavskih standardov v eni državi ali skupini držav pomeni poslabšanje razmer v tekmovalnih državah, je poudarjala Wilsonova.

Poleg te resolucije je tudi predlagala, naj država v bodoče plačuje penzije slepecem iz splošnega sklada in ne iz posebnih apropriacij, ki so navadno zelo skromne. Posledica tega je, da je penzija za slepce bolj na papirju kakor pa v realnosti.

Hoopes je pa vložil osnutek za temeljito revizijo državnega odškodninskega zakona. Predlog vsebuje 15 točk in bi njegova uzakonitev pomenila veliko izboljšanje odškodninske postav v vseh ozihr. Podpora bi bila zvišana od minimalnih \$7 do \$12 in od maksimalnih \$15 do \$25 na teden; doba plačevanja podpore bi se zvišala, v nekaterih slučajih za dve leti; delavci, ki se nabere okupacijske bolezni, na primer rudarske jetike, zastupljenja s svincom itd., bi prejimali odškodnino (zda je ne). Določenih je še več drugih važnih izboljšanj.

Hoopesov predlog je baziran na priporočilih posebne komisije, kateri je bivši governor Pinchot poveril nalogo za temeljito preiskivanje odškodninskega zakona in njegovih pomanjkljivosti.

Hoopes je v zbornici nastopil tudi proti demokratski mašini, ki se je odločila, da predloži na referendum amandirano ustavo kot celoto. On zahteva, naj imajo volilci priliko, da glasujejo točka za točko, ker edino tako glasovanje je demokratično. Poudarjal je, da v nasprotnem slučaju volilci lahko zavrnejo kot celoto vse spremembe.

Spanija končala vojno stanje

Madrid, 6. febr.—Vojno stanje, ki je bilo v veljavi v provincah Asturija in Katalonija ter v mnogih mestih ves čas od izbruha revolte zadnje jesen, je bilo danes končano z vladnim dekretom.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna: na Zdravstveno društvo (vse člane) in Kanado \$5.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; na Chicago in Cleveland \$7.50 na leto, \$4.50 na pol leta; na Los Angeles \$9.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year, Chicago and Cleveland \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglaševanja po dogovoru.—Kopirani dopisi in nenarodni listniki se ne vračajo. Rokopisni listniki (arhiv, poštne, dramske, pesni itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slovenski, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s tem:

PROSVETA

2657-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v zvezi, na primer (Jan. 31, 1935), poleg valena ime in naslov pomeni, da vam je s tem datumom posredoval. Posreduje jo pravilno, da se vam list ne uvozi.

Nekoč in danes

Nekoč so redno prihajale nalezljive bolezni (koze, kolera, kuga itd.) in v kratkem času so pokosile na tisoče ljudi zdaj v tem in zdaj v onem kraju. Danes so te bolezni že docela iztrebljene razen tam, kjer še ni civilizacije. Moderna medicinska znanost je premagala kužne bolezni in v nekaj desetletjih premaga tudi ostale, organske bolezni (jetika, rak, srčna hiba itd.), ki še kosijo ljudi.

Moderna medicinska znanost je pomagala, da odraste veliko več otrok kakor kdaj prej v zgodovini človeštva; veliko več ljudi uka visoko starost. To je vzrok, da se je prebivalstvo civiliziranih dežel silno pomnožilo v zadnjih sto letih. Niti vojne, največje v zgodovini v zadnjih sto letih, niso zadržale tega porastka.

Enkrat bo tudi vojna odpravljena. To mora priti, kajti človeštvo ne bo vedno barbarstvo. Zatre bodo vse nevarne bolezni. Takrat bo uničeno naravno ravnotežje v razvoju človeštva. Natura vzdržuje ravnotežje na ta način, da neusmiljeno uničuje življenje, če ga je preveč. Kadar si človek podvrže lastni razvoj, bo moral sam skrbeti za ravnotežje.

Nekoč je ljudem vedno manjkalo dobre hrane. Ves življenjski čas življenjske potrebe si je človek moral pridobiti z napornim delom svojih rok. Obstanek ljudi je bil popolnoma odvisen od zemlje. Hrana ni bila le redka, temveč tudi slaba, malo redilna. Zato je bila pogosto lakota in bile so bolezni. Bile so vojne in neprestani roparski pohodi za živež.

To je bilo vzrok težkih bojev za življenjska sredstva. Obstanek je zahteval dosti pridnih rok; delavcev (sužnjev, tlačanov) je vedno manjkalo. Osvajanje dežel se je vršilo zaradi zemlje in podložnikov, ki so pridelovali živila. Ko so odkrili Ameriko, se je milijone Evropevc preneslo sem za novimi viri eksistence.

Danes smo pa v dobi, ko se proizvajanje živeža in drugih potrebščin naglo mehanizira. Stroji so zamenjali ročno delo. Kakor medicinska znanost zatira bolezni tako znanost tehnik odpravlja naporno delo z rokami in pospešuje produkcijo v silnih količinah. Manj ljudi producira več blaga! Eden človek pri stroju nadomesti sto ali tisoč ljudi!

Ni več daleč doba, ko bo produkcija vseh potrebščin skoro avtomatična. To se pravi, da bodo stroji vse sami opravljali, le nekaj mehanikov bo pazilo na stroje. Stroji bodo producirali tudi stroje in instalirali ter zamenjali obrabljene stroje. Človek ne bo več odvisen od zemlje in vremena, temveč le od stroja in laboratorijev.

Predno pa pride ta doba, bo moralo človeštvo radikalno spremeniti svoje nazore in svojo pamet. Že danes je človeštvo v velikem konfliktu s svojo staro pametjo. Zakaj? Zato, ker v večini noče priznati novih razmer. Na eni strani mu je znanost dala več zdravja in več priložnosti, da se lahko silno množi, na drugi strani mu je pa ta množitev nevarna, ker je velik del človeštva izključen od modernih eksistenčnih sredstev.

Današnji človek je na razpotju. Njegove noge in roke so v industrijski dobi, njegova pamet je pa še vedno v agrarni dobi—sto let za njim. Večina ljudi še vedno misli tako kakor je mislil njegov prednik pred sto leti, ko se je misljenje ujemalo z materialnimi razmerami.

Zato je kriza danes. Kriza je na dnu ekonomske, glavni vzrok krize pa je zaostalost v naziranju. To krizo še vedno rešujejo po receptih iz agrarne dobe, iz dobe individualizma v produkciji in gospodarstvu. Industrijska produkcija je kolektivna. To priznavajo vsi—hkratu pa delujejo na vse kripje, da gre kolektivna produkcija paralelno z individualnim lastništvom produkcijskih sredstev in individualno distribucijo (razdeljevanjem) produkta.

Današnja beda je umetna. Izvira iz zabiti večine človeštva. Včas je človek trpel bedo, ker si ni mogel pomagati; danes trpi bedo, ker si noče pomagati. Kadar so ljudje umirali lakote ob praznih žitnicah, je bilo to razumljivo; danes, ko umirajo milijoni ob—napolnjenih skladiščih vsega, česar si more človek požele, je to blaznost.

Današnji revežem po vsem svetu je treba revizije pameti. To je vse, kar je treba, in kriza bo rešena. Nove razmere, novo življenje zahteva—nove pameti—in potem bo kmalu konec bede na svetu.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

Vesti iz La Salle

La Salle, Ill. — Kakor vse kaže, bo gospoda tukajšnje cemenarne v kratkem odprla svoja vrata ter s tem dala malo zaslužka svojim delavcem. Za koliko časa — se ne ve. Da bi bilo vsaj za stalno. S tem bi zelo ustregli delavcem, ki so že dolgo brez dela.

Prošlo nedeljo je tukaj premirila soproga Johna Plazarija, člana društva "Triglav" SNPJ. Pogreb se je vršil prošle sredo na Oakwood pokopališču in je bil cviljen.

Prvotno je bilo naznanjeno, da nas v februarju obišče Norman Thomas, znani socialistični vodja. Sedaj se pa naznanja, da ga ne bo, ampak da pride sem enkrat v maju. Rojaki se opozarjajo, da pazijo na datum in se Thomasovega shoda udeležijo.

Klub SND priredi kartno zabavo dne 12. februarja. Člani, ki imajo vstopnice za to prireditve, se prosijo, da odboru sporočijo, koliko vstopnic so prodali, tako da bo odbor vedel glede priprav za lunc. Storitve to najkasneje do 11. februarja.

Odbor.

Priznanje gostujočemu zboru

Barberton, O. — V nedeljo 3. februarja smo imeli priliko silšati opereto "Na kmetiji in v kajžici", ki jo je dal na oder clevelandski pevski zbor "Delavec".

Odslek kluba št. 28 JSZ. Dosedaj nismo pri nas še nikdar videli kaj tako krasnega. Poset gostujočega clevelandskega zbora "Delavec" bo ostal v zgodovini naše naselbine kot spomin na prijeten dogodek.

Ne mislim reči, da barbertonski Slovenci ne bi mogli kaj slonega dati na oder. Toda glavna stvar pri takem podvzetju je vežba v petju. Treba je veliko truda in pa zmogljivega pevovodje, kajti brez tega je kaj takega nemogoče. Zato smo naše rojake iz Clevelanda z veseljem sprejeli, ker so prišli, da nam pokažejo nekaj, česar mi pod sedanjimi razmerami ne zmoremo. Sploh pa se ne izplača, da bi se trudili in delali za tako težko delo, če bi ga samo enkrat uprizorili. Gotovo je, da ene in iste stvari ne morejo predstavljati v Clevelandu dvakrat, zato ni več ko prav, da gredo tudi v druge naselbine pokazati, kaj so se naučili.

Opereta "Na kmetiji in v kajžici" je bila po mojem mnenju zelo dobro podana. Najbolj se mi je dopadla Milka (Fanny Tomazich), ki je izborna podala sliko mladega dekleta, tako v petju kot v govoru. Njen čist in do neč glas ter njene kretnje so izvrstno harmonizirale. Tudi Ivan (Frank Šliković) se je dobro postavil s svojim čistim in priključnim tenorjem. Le malo več kretnj, se mi zdi, mu ne bi škodovalo. Frank se je posebno dobro postavil v tretjem dejanju. Mačeho Marto je Frances Penko zelo dobro pogodila. Njen obraz in njeno vedenje je pokazalo, da je zmogla predstaviti pravo starokrajsko pisano mater. Saj je bilo takih slučajev v resnici vsa polna v stari domovini. Tudi Seljan (Joseph Lever) je pokazal, da je zmogel živeti v pravi tip kmeta, le da bi v nekaterih prizorih lahko pokazal malo več življenja. Seljanov dedek (John Gerlica) je pokazal, da lahko predstavlja starega očeta. Njegova maska je bila izborna, tako tudi njegove kretnje. Bil je pravi tip starih očetov.

Navedene osebe so imele glavne vloge v opereti. V podrejenih vlogah so nastopili hlapi in dekle in vsi so pripomogli k uspehu. Naredili so močan vtis na občinstvo, posebno pa so se postavili s svojim lepim petjem, ki nas je očaralo. Ostali fantje in dekleta, ki nastopajo v zboru, so pokazali, da so dobro izvežbani v petju. Seveda ni manjkalo i godea s harmoniko, ki je pripeljal svate na kmetijo.

Upam, da vsled gornjih mojih vrstic ne bo nihče užaljen, kajti opisal sem podano opereto tako, kakor se mi je videlo, da je bila izvajana. Vem pa to, da bo ta opereta vsem, ki smo ji prisostvovali, ostala v spominu še dolgo časa.

Programu je sledil ples. Vse se je vrtele, stari in mladi, ob zvokih izvrstnega orkestra. Obisk pri opereti je bil precejšen.

lahko pa bi bil še večji, kajti kaj takega se v Barbertonu ne vidi vsak teden. Zvečer na plesu je bila dvorana natlačena. Vse je bilo židane volje, stari in mladi. V spodnjih prostorih pa so naši clevelandčani zapeli še več veselih popevk. Tudi zbor "Javornik" je pri večerji zapel njim na čast par krasnih pesmi, za kar je žel tudi zaslužen aplavz.

Pevci in pevke zbora "Delavec"! Upam, da ste odšli iz naše naselbine z veseljem srcem proti Clevelandu. Kadar pa bo naš zbor "Javornik" zmogel dati kaj slonega na oder, kakor ste dali vi, potem bomo pa tudi mi prišli enkrat k vam. Za tako stvar pa je treba, kakor sem že prej omenil, dobrega pevovodje, drugače je nemogoče.

Joseph Gabrosek, 48.

A. D. F. in politika

Milwaukee, Wis. — V listih čitam, kako uradniki Ameriške delavske federacije, posebno njen predsednik, moledujejo v Washingtonu pri kongresnikih in senatorjih, da uzakonijo 30-urni delovni teden in druge socialne predloge, brezposelnostno zavarovanje in starostno pokojnino.

Zdi se mi, da moleduvanje od strani uradnikov A. D. F. ne bo mnogo pomagalo, četudi mislijo, da imajo med senatorji in kongresniki mnogo prijateljev, pri članstvu A. D. F. Morda bodo vrgli delavcem par drobtin, kakor imajo v načrtu, that's all!

Predsednik Green bi moral vedeti, da demokratska stranka ni delavska, je prav tako kapitalistična kakor republikanska, in od take ne more delavstvo pričakovati drugega ko par drobtin. Kajti kandidatje, katere je imela federacija tekmo kampanje za svoje prijatelje in jih je podprla s svojimi glasovi, ji ne morejo pomagati zato, ker ne morejo dveh konjev jezdit hkrati. Res je, da bi morali izpolniti vsaj nekaj svojih obljub, ki so jih dali federaciji, gotovo pa je, da jih ne bodo, ker jim ne govorijo njihova stranka in njena "platforma", ker bi bilo proti njihovim interesom.

Pregovor pravi, kar je dobro za kapitaliste, ni dobro za delavce, kar pa je dobro za delavce, ni za kapitaliste. Zato postavljajo delajo z vso svojo močjo za one, ki so jih postavili na volilno listo ter jim pripomogli, da so bili izvoljeni. Tako je, mišter Green! Ali ne bi tudi njegova federacija, ki šteje milijone članov, lahko ustanovila svojo, to se pravi delavsko politično stranko in z njeno pomočjo pri vsakih volitvah postavila svoje kandidate za vse urade? Izdelala bi lahko svojo delavsko platformo s socialnim načrtom. Tam bi bil vključen tudi 30-urni tednik, brezposelnostna zavar-

ovalnina, starostna pokojnina in druge socialne točke. Potem gotovo ne bi prišlo v zakon takozvarevanja kot ga imajo sedaj v načrtu. Ampak bi bilo tako urejeno, da bi resnično odgovarjalo sedanjim potrebam delavskega življenja. Prav tako i starostna pokojnina.

Sedaj imajo v načrtu, da bi dobila oseba \$30 na mesec, šele potem, ko prekorači 65. leto starosti. Delodajalci pa imajo tako "naivado", da nočejo uposliti nikogar, ki je prekoračil 45. leto starosti; če je uposlen do tega časa, ga odloviijo kakor hitro se jim nudi prilika, ki jim je ni težko najti. Sedaj pa nastane vprašanje, kako bo delavec živel onih 20 let med 45. in 65. letom? Gotovo od javne podpore, ali pa v sirotišnici. O takem življenju pa je dobro znano o nim, ki so ga že okusili, bodisi na javni podpori ali pa v sirotišnici; zadnje je menda še slabše.

Delavska politična stranka, ki jo bi lahko ustanovila Ameriška delavska federacija, bi gotovo izdelala tak program, da bi bila v njem tudi starostna pokojnina, tako da bi delavec ali delavka prejemal podporo ali pokojnino od dobe, ko ga ne bi več sprejeli na delo. Prejemal bi zadostno podporo. Tako bi delavci s svojo močno politično stranko odpravili stavke, ker je gotovo, da bi podpržali vse industrije, delavcem pa dali take mezde, da jim stavke niti na misel ne bi prišle.

Apeliram na vse ameriško delavstvo, predvsem pa na članstvo Ameriške delavske federacije, da prišli svoje voditelje, da se ustanovi politična stranka. Gotovo je, da uradniki, brez članskega pritiska, ne bodo podzeli take akcije, kajti oni so zadovoljni s sedanjim uredbo. Gotovo je tudi to, da v vsaki politični kampanji pade precej denarja v žepu nekaterih unijskih voditeljev. Delavstvo pa naj se bori s stankami za izboljšanje življenjskega obstanika in delavskih razmer, naj protestira in apelira na vlado, da mu vrže najmanjšo drobtinico z bogatinove mize!

Joseph Ule.

Nezabeljeni "Sterci"

Spring Canyon, Utah. — Bilo je menda leta 1920, ko je bilo na Koroškem ob avstrijski meji nameščenega precej jugoslovanskega vojaštva. K obmejnemu oddelkom sta bila pridružena tudi korenjaka Joža in Matek, prebrisana kajona, ki sta rada zbijala šale, še rajše pa sta si v vojaškem skladišču "pomagala" brez vojaškega dovoljenja.

Na straži pri skladišču sta se vrstila. Tam je bil shranjen vojaški provijant: komis, krompir, tobak, mast in druge zemljanske dobrate. Ko je bil na straži Joža, je vselej o tem obvestil Mateka, in obratno. Posebno sta se držala tega pravila pri nočni straži. Zvita sta bila, da kaj. Tudi ključ za skladišna

vrata sta nekje iztaknila in razumela sta se na posebne signale, pri čemer je prišel najbolj v noštev močan kašelj.

Ko je tako prišla vrsta na Jožo, da je odšel na stražo, je seveda brž obvestil Mateka, ki je že čakal pripravljen. Oprezno se je priplazil do skladišča, odklenil vrata in vstopil. Z žepno električno svetilko si je posvetil, tako da je videl nakupljen provijant. Izpod pazduhe je izvlekel prazno vrečo in jo hitro začel polniti s komisom in tobakom, v lonec, ki mu ga je dal prijatelj čevljar, pa je natlačil masti, za katero mu je čevljar obljubil več lepih novcev. V tistih časih je bila namreč mast zelo draga in se je sploh ni dalo dobiti.

Matek je bil s svojim tovorom kmalu gotov. Skrbno je za seboj zaklenil vrata in natihoma vse skupaj odnesel v bližnje korozišče, kjer ga je skril pod plažeče bučevje. Mast je bila namenjena čevljarju, ostala ropotija pa njima in tovarišem. Brž sta obvestila čevljarja o uspelem "delu" in mu povedala, da prineseta mast zvečer. Že se je čevljar veselo obližnil, ker se je nadejal, da ne bo treba za nekaj časa več jesti nezabeljenih "stercev", četudi bo moral precej slano plačati za vzeto mast.

Naslednji večer sta v mraku šla naša dva junaka, Joža in Matek, naravnost na korozišče, kjer je Matek prejšnjo noč spravil dragocen zaklad. Toda ko sta prišla do cilja, sta nemalo obstrmela, kajti ves zaklad je bil uničen. — Komis razdrobljen, tobak raztresen, mast pa je domala vsa izginila iz pisarka! Zalostno sta se spogledala in ugovarila, da so mast polizali vaški psi, ostali provijant pa uničili.

Ko sta o nesreči pripovedovala čevljarju, se mu je milo storilo, ker je pomislil, da bo še nadalje moral "mlatiti" nezabeljene "sterce". Takrat pa sta Joža in Matek tudi trdno sklenila, da ne bosta nikdar več zaupala svojega skladišča korozišču, temveč da ga bosta odnesla naravnost k čevljarju.

Frank Kroll.

Vodja reliefnega urada hoče zvišanje plače

Clinton, Ia. — Ker je vodja tukajšnjega reliefnega urada prihranil veliko denarja s tem, ko je znižal podporo brezposelnim revežem, zahteva sedaj zvišanje plače od \$160 na \$185 na mesec. Zvišanje bo nedvomno dobil, ker je njegovo zahtevo podprl načelnik državne reliefne komisije. Slednji je dejal, da je vodja reliefnega urada v Clintonu, B. C. Lau zelo ekonomičen pri razdeljevanju podpore.

Prava slika Lauvega gospodarstva se je pokazala pred mestnim sodiščem, pred katerega so prišli štirje brezposelni delavci na obtožbo, da so kradli premog iz skladišča Northwest-ern železnice. Ti so sodniku povedali, da so morali krasti premog, drugače bi njihove družine zmrznile, ker so dobivali mizerno podporo od reliefnega urada.

Eden od obtožencev je dejal, da je prejemal samo \$6 na mesec zase, ženo in dva otroke in vsi so morali stradati. Drugi obtoženci so povedali slšno storijo, nakar jih je sodnik oprostil.

Povodnji in plazovi v srednji Evropi

Monakovo, Nemčija. — Radi toplega vremena in deževja je velik del južne Nemčije poplavljen, ker so reke in potoki prestopili bregove. Ljudje v nižinah beže pred povodnjo in mrzlično grade nasipe, v Alpah, kjer se taja sneg, so pa v nevarnosti pred plazovi. V Bavariji so plazovi zasuli štiri patrulje in dva civilista.

Bludenz, Avstrija. — Težki plazovi v raznih goratih krajih Avstrije so pričeli svoje razdejanje in uničevanje. Porušili so neko gorsko vasico v Gornji Avstriji in pokopali pod seboj štiri osebe, peto pa pogrešajo. V Linču je plaz ubil eno osebo. "Bel teror" ograža vsa zimaka letovišča.

Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Temperament in značaj

Mnenja o vzgojnih možnostih mladega človeka

v glavnem dve najbolj nasprotni struji, in sicer del takšnih, ki se prepričani, da so vzgojne možnosti neomejene, ter nasprotni tabor, ki prav tako trdovratno zagovarja nasprotno stališče. Pristaši prve teorije vztrajajo v tem, da pravilna vzgoja lahko doseže vse in je otrok več ali manj vosek v vzgojiteljevih rokah. Njihovi nasprotniki pa zatrjujejo, da so vzgojne možnosti človeka do skrajnosti začetane in je vera v vseomogočnost vzgoje popolnoma neupravičena. Podlaga za svoje trditve iščejo oboji v svoji opredelitvi po svetovnem naziranju. Tako podpirajo zagovorniki neomejenih vzgojnih možnosti svojo tezo z domnevo, da je novorojenec še nepopoln papir, na katerem vzgojitelj skoraj lahko začrta vse, želi.

Ce bi bilo res tako, bi bilo vzgojno delo zelo lahko. Toda, dejstva so drugačna! Saj je znana stvar, da kot vzgojitelj ne moremo po volji ravnati z otrokom in ga ne moremo poljubno vzgojiti tako, kakor smo si zamislili sami. Za vsako dete se rodi s prirojeno naravo, ki mu nalaga, da vse doživlja popolnoma subjektivno, recimo kot sangvinik ali melanholik. Npr. sploh ne more biti pod vnanjim vplivom, kar je izraz biološkega ustroja, pred vsem naglasi in načina celotnega prenavljanja. Samo premene v biokemični sestavi — ko n. pr. po nekaterih boleznih — lahko menjajo tudi naravo. V ostalem pa narava določa tempo in moč življenjskega dela; torej tudi razvoj osebnosti, najbolj glede čustev in strasti. Zoper naravo je tudi vzgojitelj brez vsake moči.

Dete v zibelki pa se rodi še s prirojenimi sposobnostmi v živčnem sestavu, pred vsem v možganih. Z njimi je tesno povezan očevidni odnos nasproti okolici, kar označujemo kot značaj. Po tem, kako dojema razne vnanje vplive in kakšno stališče zavzema glede njih, sklepamo o človekovem značaju.

Značaj je torej biološko podedovana usmenjenost možganov, tako da je tudi prirojen in po ustroju določen, toda vendar ne kot določena lastnost, temveč le kot sposobnost, ki se da še razvijati. Točno povedano je torej prirojeno le razpoloženje za osnovne lastnosti v značaju. Značajev razvoj pa je odvisen še od vnanjih življenjskih okoliščin, najbolj od okolice, v kateri se razvija. Sele z različnimi dražljaji, ki jih otrok doživlja do svoje doraslosti, se lahko opredeli in končno izklesše.

Značaj se da torej vzgajati, kar pa vendar ne velja brez pridržkov. Značaja ne moremo ustvarjati po svoji volji, temveč vplivati nanj le toliko, kolikor upoštevamo pri tem njegovo prirojeno sposobnost. Značaj se torej ne da vzgajati tako, da bi si vzgojitelj poljubno zastavil določeni smoter in ne da bi se pri tem oziral na gojenčeve sposobnosti v značaju in skušal s spremembo okolice pravilno usmeriti prizadevanja. Vsakomur je treba pri vzgoji poiskati prave možnosti življenja in dejstevstva in šele tedaj se bodo popolnoma razvile njegove prirojene sposobnosti v značaju. Glede na vse to je zelo važno, da vzgojitelj točno spozna naravo in prirojene sposobnosti v značaju svojega gojenca.

Ozdravljajoče roke

Matji polaga jokajočemu otroku roko na boleče mesto in že se je otrok pomiril, bolečina je popustila, dete je pod materino roko zaspi. To je en sam in zelo običajen primer, ko more roka zdravega človeka vplivati zdravilno na boleli organizem sočloveka. Ta primer je celo tako običajen, da niti ne razmišljamo dosti o njem in ne stičemo za njegovimi globljimi vzroki. Do danes se večina zdravnikov v svojem skepticizmu brani izjavljati o ravne konsekvence iz takšnih dejstev. Roka sama po njihovem mnenju ne ozdravlja, mora s kakšno kemikalijo ali kakšnim instrumentom, da bo imela kakšen učinek. Roka sama na sebi ni ozdravljajoč instrument — to je zmotno naziranje!

Ce se človek v poštenem namenu, da bi pomagal drugemu, osredotoči, gre iz njegovih stegnjenih prstov kmalu nekakšen žarkovni snop, ki spravlja stanice in soku v bolnikovem telesu v živahno gibanje in je sposoben obnoviti motnjo in harmonijo organskega življenja, ki jo imenujemo bolezen. Ta trditve se sklepničnim možganom kar tako sicer ne morejo deti posebno prepričevalna, lahko pa jo podpreti z dokazi. Celotno grobi človeški čuti so sposobni doznati po teh skrivnostnih žarkovih povzročene pojave. Po nekoliko gibih roko, ki se bolnika niti ne dotakne, temveč jo je treba držati kakšen meter od bolnikovega telesa, se pojavijo na njem vidni drgeti, ki se stopnjujejo do živahnih gibov. Često se bolnik sam upira tem miselnim drgetom, a se vzhiti temu psihičnemu odporu doseže magnetizirajoči zdravnik zaželjeno reakcijo. Logična je tedaj domneva, da izvirja nekaj materialnega iz človekovih rok in se prenaša na bolnika, da povzroči komplicirane gibe. Dr. Moniker je to materialno imenoval "magnetno izsevanje", mi imenujemo isto stvar isto tako smotljivo "živčno žarenje". Ne vemo namreč dobro, kje imajo ti žarki v organizmu svoj vir. Poznamo samo učinek, ki je pa lahko čudovit.

Seveda bi bilo neumno, če bi hoteli zdraviti zavračati velike pridobitve moderne medicine in zdraviti iz principa samo magnetiko. To bi bila lahkomišelnost, ki bi izdajala nepravičnost zdravnika. Prav tako lahkomišelnost pa bi bilo zavračati magnetno zdravljenje, ki lahko dopolni učinke drugih zdravilnih načinov in mnogih primerih doseže uspeh, ki ga vsi drugi načini ne zmorejo.

Slika kaže mehiške katolike v izgrelih, ki so jih izzvali vladni ukrepi proti klerikalizmu.

Graničar umira v ljubljanski bolnišnici. — Umora osumljen France Avsec iz Pudo, ki pa je pobegnil

Prvo poročilo o tem se je glasil: fantje so ubili graničarja Andjelkovića, morivec Avsec iz Pudo je pobegnil. Kesnejša poročila pa so povedala, da Andjelković ni podlegel poškodbam, ampak da se zdravi v ljubljanski vojaški bolnišnici, da pa je njegovo stanje zelo resno.

Dogodek se je zgodil že 10. januarja, a o njem so nekaj časa molčali. V Pudo je takrat prišlo v h gašenju se je zbralo mnogo ljudi od daleč in blizu. Tamkaj se je ustavil tudi graničar Andjelković, ki se je prav takrat vračal iz Rakeka, kamor je peljal šest konj, ki so jih graničarji zaplenili prejšnji večer tihotapec, ki so jih skušali spraviti čez mejo v Italijo. Andjelkovića so bili tihotapci — in teh tamkaj ob meji ne manjka — zelo jezni, ker je v grozilo zasledoval tihotapec in h preganjal. Tudi tihotapci so bili na kraju požara. Ko so začeli gašiti požar, so takoj skledali graničarja, so takoj skledali, da ga zunaj vasi počakajo; se bo vračal v svojo karaulo (trajčno) na meji, ga napadejo in premlejo.

Ko se je Andjelković v temi začel proti karauli, ga je zunaj pri nenadoma obstopila skupina fantov in začeli so s koli mlati po njem. Graničar je ožejal ves pobit, fantje so se zbežali. Graničar se je potem oslabiljen vendarle še privlekel do karaula, od koder so tožili o napadu obvestili oblasti poklicali zdravnik, ki je odlični prevoz v ljubljansko vojaško bolnišnico. Tamkaj se zdaj pravi in verjetno je, da bo oževal.

Orožniki pa so medtem iskali karaula ter so obiskali vse znane tihotapece in jih kakih 10 arotali. Toda vsi so dejanje takole dokazovali ali bi tako je nekaj izpuščenih. Med njimi tudi 22-letni France Avsec, ki ga oorožniki ponovno iskana domu, so našli njegovo oke ohranjen v s tem doaz, da je bil Avsec zraven pri boju ali pa da je celo mogoče bil glavni napadalec. Ko so ga oorožniki hoteli aretirati, jim je Avsec pobegnil. Najbrže je ušel iz meje. Doselej ga niso našli.

Umrla za opeklinami. — V plenem Logatcu je storila tržno smrt 87-letna starka Marija Mačkova, mati znanega nega trgovca. Imela je ssa svojo sobico ter te dni pridurila peč. Dne 15. januarja je po kosilu, ko je spet nalaga na peč, švignil plamen iz nj ter vnel starki krilo. V nekih hipih je bila že vsa obleka ognju in starka je začela odprasnih bolečin. Prihiteli so mači, pogasili ogenj na nji, klicali ljubljanske reševalce, da preden so dospeli, je staropekinam že podlegla.

Walter W. Waters (levo), ki je pred nekaj leti vodil pohod veteranskih veterani v Washington, leta je nedavno dobil službo v vojnem departmentu.

sti poročajo iz okolice Bele Crkve v bližini rumunske meje. Tamkaj je bogat kmet Nikola Jević pozval k sebi na učenje

in zabavo sorodnike in znance, in med njimi je prišel tudi njegov bratranec Djuro Ivanov s svojo mlado ženo Zorko, lepo vaško lahkoživko. Gostili so se in pili, Djuro Ivanov pa je postal vedno bolj jezen, ker se je njegova žena zelo veselo zabavala z gostiteljem Nikolajevićem. Gostje se za Ivanova in njegovo jezo niso dosti zmenili, pili so in prepevali dalje. Ivanov je silil svojo ženo, da bi šla domov, česar pa žena ni marala slišati. Okrog 3. zjutraj je šel Ivanov sam domov, žena pa je ostala v veselju družbi. Kesneje pa je tudi Zorka hotela domov in prosila je gostitelja Nikolajevića, naj jo sprejme domov. Oddala sta. Drugi so se zabavali dalje in pijani niso opazili, da Nikola Jević nekam dolgo ni nazaj. Proti jutru, ko se je skoraj že svitalo, pa je udarilo nekaj ob okno in skozi razbito šipo sta se v sobo zakotalili dve glavi: Zorkina in Nikolajevićeva glava. Osebkani sta bili od trupel. Gostje so se zgrozili in v hipu stresnili. Orožniki pa iščejo morivca, vsekakor Ivanova, toda niso ga našli. Priče trdijo, da so ga videli, kako se vozi na sanah z vso naglico proti meji. Tudi trupel še niso našli, ker ju je najbrže zamelel sneg.

Snežni meteži. — Že nekaj dni divjajo na jugu silni snežni meteži, tako da je promet v notranjosti države zelo omejen. Brzovlak, ki je odpeljal iz Ljubljane in bi moral dospeti v Beograd ob 7. zjutraj, je običajl v snegu gredi proge ter je dospel potem v Beograd z 12 urno zamudno (ob pol osmih zvečer). K sreči je imel strojevodja dovolj premoga, da je lahko kuril vagona in da ljudje niso zmrzovali, pa tudi jedilni voz je bil v vlaku. Toda potniki so vsi pripepli v Beograd zelo utrujeni. V Beograd so tisti dan prihajali vsi vlaki z veliko zamudo. V Sloveniji zametov ni in vozijo vsi vlaki redno, le oni iz inozemstva in južnih krajev imajo zamudo.

Morivec brata pojde v umorilnico? — Oktobra smo pisali, da je v Stožikah pri Ljubljani 30-letni posestniški sin Lojze Jernejc z nožem zabodel brata Franceta, ki je izkrvavel. Tedaj so na dvorišču rezali korenje in Lojze, ki se je že dal časa stalno prerekal z domačimi, se je spril z bratom Francetom ter ga zabodel. Lojze se nahaja od tedaj v zaporu, bil pa je preiskan od dveh specialistov za živčne bolezni, ki sta ugotovila, da je morivec duševno nerazvit, tako da ni mogel pojmovati narave in pomena svojega dejanja. Zdjaj bo sodišče sklepalo o tem, ali naj odda Lojzeta Jernejca v umorilnico ali drugače pod nadzorstvo.

Umrla so: v Zgornji Šiški pri Ljubljani veleposestnik graščak Adolf Galle, star 85 let, v Ljubljani upokojeni finančni inšpektor Jakob Skubic, v Košakih (Lajteršbergu) pri Mariboru 57 letni upokojeni major Vid Ipavic, v Krčevini pri Mariboru upokojeni učitelj 63 letni Emil Volc, v Krškem usnjari in posestnik Franc Rumprecht starejši.

Green pobija socialni program vlade

Načrt zvezno-državne zavarovanja proti brezposelnosti je sprejel le, ker ni druge poti; v principu je organizirano delavstvo za enoten sistem

Washington. — (FP) — Da organizirano delavstvo ni zadovoljno z administracijskim programom socialnega zavarovanja, je pokazal na zaslišanju pred senatnim finančnim odborom William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, ki je bil tudi član svetovnega odbora za sestavo načrta.

Wagner-Lewisov osnutek za zavarovanje proti brezposelnosti delavstva niti zdaleka ne zadovoljuje, je poudarjal Green, ki je staval več dodatkov. V prvi vrsti je delavstvo za enoten, federalni sistem in ne po državah. Dostavil je pa, "da takega zavarovanja pod našo ustavo najbrž ni mogoče sprejeti," vsled česar je zvezno-državno sistem druga najboljša alternativa.

Kongres mora pa poskrbeti, je izjavil predsednik ADF, da bo čim manj razlike in čim več enakosti med državnimi zakonli. "Mi ne maramo 48 različnih brezposelnostnih zavarovanj. Velika razlika med fondji, dolgotrjno čakalne dobe, v visokosti podpore in dolgotrjno zavarovanja bi bilo skrajno nezaželjeno in nezadovoljivo posebnost za delavstvo. Take razlike bi le povzročile veliko neenakost in krivico."

Iz tega razloga je Green zagovarjal spremenitev osnutka tako, da bo zakon onemogočal posameznim državam napraviti le gesto k zavarovanju. Vsebovati mora dovolj visoke minimalne postavke, da bo zavarovanje v resnici povsod nekaj pomenilo. In katere država bi ne hotela sprejeti teh minimalnih postavk, bi ne dobila nobene subvencije od zvezne vlade, dasi bi bil davek na podjetnike tudi v njenih mejah obvezen.

Med minimalnimi določbami, ki bi bile obvezne za vse države, mora biti postavka, da se delavcev ne sme taksirati za financiranje zavarovanja. To iz razloga, "ker so plače ogromne večine delavcev tako nizke, da bi prispevanje v ta sklad za ne dobesedno pomenilo odtrgavanje od ust," je naglašal Green.

Druga postavka mora določati, da se podpora prične po enem tednu brezposelnosti po vseh državah enako in mora trajati 26 tednov na leto; da mora za države veljati državni sklad za vsa podjetja (zavarovanje po kompanijah ali industrijah naj bi bilo prepovedano, ker bi ta sistem delodajalcem služil le za ojačanje kompanijskih uniij); končno mora podpora znašati ne manj ko 50% redne plače ter ne sme biti nižja ko določeni minimum.

Green je tudi zagovarjal zvišanje zveznega davka za financiranje brezposelnostnega zavarovanja od treh do petih odstotkov. Citiral je aktuarsko poročilo komisije, ki je sestavila osnutek. V tem poročilu je rečeno, da bi 3% davek niti v "dobrih" časih mogel financirati niti polovico brezposelnih delavcev, komaj 46%; v krizi bi sklad pod takimi dohodki zmogel le 20% brezposelnih delavcev, v "povprečnem" času pa 40%.

Vsled tega je potrebno, je urgiral Green, da se davek določi na pet odstotkov meznih izplačil, katere naj plačujejo le tovarnarji. Izjavljal je, da bi teh prispevkov itak ne nosili delodajalci, ampak bi jih potisnili na rame konzumentov. Senator Black iz Alabame mu je tukaj upadel v besedo in dostavil, "da bi pod tem načrtom padlo breme na veliko večino ljudi z majlimi dohodki."

Logično bi bilo za Greena, da bi pobijal ta davčni sistem in zahteval, da vlada dobi denar za financiranje socialne zakonodaje od dohodninskega in zapustninskega davka ter od večjega obdavčenja korporacijskih profitov. Za dohodninski davek v te svrhe se je ogreval senator Black.

Sugestiral je tudi amandirane osnutke glede uprave zavarovalnega sistema. V komisiji naj ima delavstvo prednost.

"ker bo potem čutilo, da so njegovi interesi bolj protektirani, kar bo vplivalo na dobro razpoloženje," po mnenju Greena. (O stališču federacije glede starostne pokojnine ni kaj dodati, ker je bilo Greenovo izvajanje že sumirano v sredni številki Prosvete.)

Protestna stavka voznikov v N. Y.

Z njimi so sodelovali tudi pristanišni delavci proti openšaparjem

New York. — (FP) — Nad 70.000 organiziranih voznikov avtnih truckov je v tem mestu a enodnevno protestno stavko pokazalo te dni, da ne bodo dopustili, da bi jim kakšen sodnik vzel njih elementarno pravico do popolne organizacije.

Ta protestna stavka, ki je prišla brez naznanila, je bila veliko presenečenje za vse mesto. Ves tovrni promet je bil ustavljen. Obratovali so le trucki, na katerih so prevažali živila, premog in sneg z ulic in pa oklopni bančni avti.

Na pomole je sicer prišel sem pa tam kakšen truck z neorganiziranim voznikom, toda se je moral vrniti kakor je prišel. Čeprav se pristanišni delavci, ki so večinoma vsi organizirani, niso formalno izrekli za simpatično stavko, so s stajkajočimi vozniki efektivno kooperirali. Neunijskega tovora se sploh niso marali dotakniti in je bilo vse delo na pomolih paralizirano.

Za to protestno stavko, za katero so se vozniki izrekli na tajni seji 1200 unijskih zastopnikov, niso znali niti višji uradniki unije, dokler ni izbruhnila. Predsednik mednarodne unije Ryan kakor tudi podpredsednik Cashal sta imela edino ta komentar, da sta rekla, da stavka ni bila "avtorizirana" in da je bila zgolj rezultat članskega gibanja.

Protestna stavka je bila napadena proti napovedani injunkciji sodnika Humphreysa, s katero skušajo podjetniki napraviti konec dogovoru med organiziranimi vozniki in pristanišnimi delavci. Ta dogovor določa, da organizirani vozniki ne bodo na pomolih sprejemali nobenega po neorganiziranih delavcih naloženega blaga, na drugi strani so se pa pomolski

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904
2637-59 Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois
Tel. Rockwell 4904
GLAVNI ODBOR S. N. P. J.
UPRAVNI ODESEK:
VINCENT CAJNAR, predsednik, 2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED A. VIDER, gl. tajnik, 2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
LAWRENCE GRADISHEK, taj. bol. odd., 2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN VOGRICH, gl. blagajnik, 2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FILIP GODINA, upravitelj glasila, 2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN MOLEK, urednik glasila, 2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:
FRANK SOMRAK, prvi podpredsednik, 990 E. 74th St., Cleveland, O.
JOHN E. LOKAR JR., drugi podpredsednik, 1198 E. 170th St., Cleveland, O.
GOSPODARSKI ODESEK:
MATH PETROVICH, predsednik, 595 E. 140th St., Cleveland, O.
ANTHONY CVETKOVICH, 383 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
JOHN OLIP, 149 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.
POROTNI ODESEK:
JOHN GORŠEK, predsednik, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.
ANTON ŠULAR, Box 27, Arma, Kans.
JOHN TRČELJ, Box 257, Strabane, Pa.
FRANK PODBOJ, Box 61, Parkhill, Pa.
FRANK BARBICH, 16010 Parkgrove Ave., Cleveland, O.
NADZORNI ODESEK:
FRANK ZAITZ, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
FRED MALGAL, 25 Central Park, Peru, Ill.
JACOB AMBROZICH, 418 Pierce St., Eveleth, Minn.

POZORI! — Korrespondence s glavnimi odborniki, ki delajo v gl. uradu, se vrši tako: VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika, naj se navede na predsedništvo. VSE DENARNE pošiljave in stvari, ki se tičejo gl. upravnega odbora in jednote vobse, naj se pošiljajo na gl. tajništvo. Vse zadeve, taksne se bolniške podpore, naj se pošiljajo na bol. tajništvo. Vse zadeve v zvezi s blagajniškim posli, naj se pošiljajo na blagajništvo. VSE PRITOŽBE glede poslovanja v gl. upravnom odboru naj se pošiljajo Frank Zajon, predsedniku nadzornega odbora. VSE PRIZIVI na gl. porotni odesek se naj pošiljajo na John Gorška, predsedniku porotnega odbora. VSE DOPISE in drugi spisi, nanašajoči, spisal, naročnina in sploh vse, kar je v zvezi s glavnim jednoto, naj se pošilja na "PROSVETA", 2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. NOTE: Correspondence with the Supreme Office should be addressed as follows: Communications for the supreme president should be addressed to him. All remittances of money and business concerning lodges and members other than such benefit should be addressed to secretary's office. Matters of sick benefit should be addressed to the assistant secretary. Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up with him. Complaints concerning the work of the executive board should be addressed to Frank Zaitz, chairman of the Board of Supervisors.

ZASTOJ V POGAJANJH MED KROJACI IN PODJETNIKI

Boston, Mass. — (FP) — Konferenca med predstavniki Boston Cloak & Suit Manufacturers Assn. in skupnim odborom International Ladies Garment Workers unije niso mogle preprečiti zastoja v pogajanjih. Tovarnarji zahtevajo ponovno vzpostavitev akordnega dela zaeno z mezdno redukcijo 10%. Philip Kramer, poslovni agent mednarodne unije, je dejal, da je njegova organizacija vodila dolg boj za odpravo akordnega dela v oblačilni industriji in ga tudi izvajala pred 12 leti. Na zahtevo tovarnarjev, da se vrne akordno delo, ne bo nikdar pristala. Sedanja pogodba, ki krije okrog dva tisoč delavcev v oblačilni industriji v Bostonu, bo potekla 15. februarja. Ako ne bodo delodajalci pristali na nov dogovor, ki predvideva zvišanje meзде, je stavka gotova stvar, je rekel Kramer.

220.000 družin v New Yorku odvisnih od javne podpore

New York. — Mesto New York je imelo ob koncu januarja 220.000 družin na reliefni listi, največje število v svoji zgodovini. To je razvidno iz poročila, ki ga je objavil William Hodson, komisar departmanta javne blaginje.

COMMONWEALTH EDISON ELECTRIC SHOPS

Preiskujen in odobren v tisočerihi čikaških domovih

EUREKA

VACCUUM ČISTILEC

SAMO ZA \$1 uplačila

● Izredna vrednost. Močan in lahek, vendar izdelan za težko delo. Lahko se ga vodi. Ima nove vrste krtačo za lan, lase in niti.

Pridite in ogledajte si novi Eureka. Ali pa telefonirajte za brezplačno preiskujno doma brez obveznosti. Prepričajte se o nizki ceni — privlačnih pogojih. Tudi velik popust za vaš stari čistilec. Popolna zbirka pritrklj, ki vam omogočijo vsake vrste čiščenje.

Ostanek plačate mesečno, z računom električne razsvetljave.

Za svoj stari čistilec dobite:
Likalnik za tla.—Odstranjevalec moljev.—Podoljak tube.—Nastavek za radiator.—Nastavek za tapete.—Krtiča za tapete.—8 čevljev sklopina cev.

COMMONWEALTH EDISON Electric Shops

Downtown—72 W. Adams St.—152 So. Dearborn St.
Telephone RANdolph 1200, Local 535

2950 East 92nd Street
452 West 63rd Street
5460 South State Street
4562 Broadway
2618 Milwaukee Avenue
4855 Irving Park Boulevard
4231 West Madison Street
4834 South Ashland Avenue
1116 South Michigan Avenue

FEDERAL COUPONS GIVEN

Nova nizka cena

\$39.50

Maksim Gorki:

MATI

SOCIALNI ROMAN

— Jaz pojdem tudi! — je izjavila mati: — Ti si bolan. Kaj neki nameravaš? ... Jaz pojdem tudi!

— Le pojdi! — je, Pavel na kratko dejal.

Po cesti so urno hiteli in molčali vsi pot. Mati je sople od hitre hoje in od razburjenja, čutila je — da se pripravljala nekaj važnega ... Na fabriških vratih je stala tolpa ženskih, ki so kričale in zmerjale. Ko je trojica smuknila na dvorišče, so padli v gosto, črno, razburjeno mrmrajočo množico. Mati je videla, da so vse glave bile obrnjene na eno stran, k steni kovčije, kjer so mahajoč z rokami stali na kupu starega železja in rdeče opeke Sizov, Mahotin, Vjalov ter pet drugih starejših, vplivnih delavcev.

— Vlasov gre! je nekdo zaklical.

— Vlasov? Sem z njim! ...

Pavla so prijeli, ga rinili naprej, in mati je ostala sama.

— Mir! — je zadonel klic na različnih mestih.

In v bližini se je nekje oglašil enakomerni glas Ribina:

— Ne gre le za kopejko, ampak za pravico! Ni nam do naše kopejke, okrogla je kakor druga, ampak težja je — več človeške krvi je v njej, kakor v ravnateljevem rublju. Ni nam do kopejke, temveč do naše krvi, do resnice!

Njegove besede so krepko padale v množico in zbujale goreče medklice:

— Tako je! Živio, Ribin!

— Mir, za hudiča!

— Tako je!

— Vlasov je tukaj!

Prepili so glasovi ropotanje strojev, naporno dihanje pare in drsanje prevodnih jermen in se zlivali v žurno viro. Iz vseh kotov so se stekali ljudje, mahali z rokami, se prerekali in podgajali drug drugega z gorečimi, skeletimi besedami. Pritajena razdraženost, ki je dremala v prsih teh utrujenih ljudi, se je zbudila, iskala izhoda, udarila skozi ustni, zmagoslavno letela po zraku in vse širše razprostirala svoja temna krila; zmerom krepkeje je držala ljudi, jih vlekla za seboj, suvala drugega ob drugega in jih prerajala v ognjeni zlobi.

Nad množico je plaval oblak saj in prahu, od potu oblitih obrazov so žareli in koža na licih je jokala črne solze. Na temnih licih so blestele oči in zobje so se lesketali.

Tam, kjer sta stala Sizov in Mahotin, se je pojavil Pavel in njegov klic je zadonel:

— Sodrug!

Mati je opazila, da mu je lice prebledelo, in ustni so se mu tresle; nehotje je rinila naprej potiskajoč množico vstran. Razdraženo so kričali nad njo:

— Kam ležeš, starka!

In suvali so jo. A to žene ni oplašilo; s pleči in s komolcem je odpravila ljudi in se počasi približevala sinu, le da bi stala bližje njega.

Ko je zalučal iz svojih prsi besedo, ki je vanjo polagal globok in važen smisel, je Pavel začutil, da mu je oster krč bojne radosti zadrgnil grlo; lotila se ga je neodoljiva želja, da se vda svoji veri, da vrže ljudem svoje srce, goreče od ognjenega hrepenja po resnici.

— Sodrug! — je ponovljajemajoz iz te besede silo in navdušenje. — Mi smo, ki gradimo cerkve in tovarne, ki kujemo verige in denar ... Mi smo živa sila, ki živi vse in razveseljuje od zibelji do groba ...

— Tako je! — je zaklical Ribin.

— Mi smo vselej in povsod prvi pri delu in zadnji v življenju. Kdo se meni za nas? Kdo nam hoče dobro? Kdo nas ima za ljudi? Nihče!

— Nihče! — se je kakor odmev razlegala ta beseda.

Pavel se je obvladal. Začel je prostesje in mirneje govoriti, množica ga je polagoma obstopila in se združila v temno, tisočglavo telo. Stotine svojih pozornih oči je upirala v njegov obraz, vsesavala njegove besede, jih prikrivala in skrivala.

— Boljše usode ne bomo deležni, dokler se ne čutimo soderge, rodbino prijateljev, zvezanih z eno željo — z željo po boju za naše pravice.

— Govori k stvari! — je grobo zaklical nekdo poleg matere.

— Ne moti ga! Mir! — sta se na različnih krajih začula dva tiha glasova.

Zakajeni obrazi so gledali nezaupno in temno izpod čela; desetine oči so resno in zamišljeno gledale Pavlu v obraz.

— Socialist, pa ne neumen! — je pripomnil nekdo.

— Ah! Kako smelo govori! — je dejal visok, upognjen delavec in sunil mater v pleča.

— Čas je, sodrug, da se upremo lakomni sili, ki živi od našega dela, čas je, da se ji postavimo v bran; vsi moramo uvideti, da nam ne pomore nihče, če si sami ne pomagamo. Eden za vse, vsi za enega — to je naša postava, če hočemo premagati sovražnika!

— Mož ima prav, otroci! — je zaklical Mahotin. — Poslušajte resnico!

Široko je zamahnil z roko in potresel svojo pest v zraku.

— Takoj moramo poklicati ravnatelja! — je nadaljeval Pavel. — Vprašati ga moramo ...

V množici je zašumelo kakor vihar. Zazibala se je in na desetine grli je naenkrat zakričalo:

— Kje je ravnatelj!

— Pojasi naj nam!

— Sem z njim!

— Pošljimo ponj!

— Ni treba!

Mati se je prešinila v ospredje in je odspod gledala na sina. Ponoj jo je navdajal — Pavel je stal sredi starih, uglednih delavcev; vsi so ga poslušali in soglašali z njim. Všeč ji je bilo, da je bil miren in da je tako prosto govoril, da se ni zaljutil in da ni psoval kakor drugi.

Kakor toča na železno ploščo so se usipali odtrgani vzkliki in posvke. Pavel je gledal na ljudi in iskal s svojimi široko odprtimi očmi nekoga med njimi.

— Odposlanec izvolimo!

— Sizov naj govori!

— Vlasov!

— Ribin! Ta ima strašne zobe!

Naposled so izbrali na razgovor z ravnateljem trojico — Sizova, Ribina in Pavla in že so hoteli poslati ponj, kar se oglašijo v množici pritajeni vzkliki:

— Saj gre sam! ...

— Ravnatelj gre! ...

— Aha!

Množica se je razmaknila in napravila prosto pot visokemu in suhemu človeku z ostro brado in dolgim obrazom.

(Delo priloženo.)

vendar gospa Ana Vickers?" je zajecjal Fairview.

— Da, prav ta sem! Toda vaše govorjenje mi je španaka vas. Prosim, pojasnite mi, za kaj gre!

Ves obupan je zamrmral Fairview: "Spomnite se vendar, gospa Vickers; saj ste mi vendar dejali, da ste v nevarnosti in naj vam jaz pomagam, da se ne bo radovedna policija vmešavala vmes ..."

Dalje ni zmogel. Stara dama ga je strogo in nezaupljivo premerila.

— Nevarnost, košljiva zadeva? Policija? Ne razumem vas. Povem vam, da vas nisem klicala in da ne potrebujem vaše pomoči.

James Fairview je nenadoma izpregledal. Osmešil se je, stal je kakor neboljšen šolarček pred svoločno damo.

— Ne zamerite, gospa. Pomota bo. Nemara sem se zmotil v številki, ali pa nisem imena pravilno razumel. Oprostite mi. Poklon!

Razočaran in užaljen je stopal po stopnicah navzdol. Zavil je peš proti domu in si belil glavo s to čudno zadevo. Kje neki je ključ do skrivnosti? — Od kod nevarnost, zakaj ravno Ana Vickers, čemu in zakaj vsa ta komedija? Hudič in pol! Tako stvar je že in še tako zelen kakor po-

ba! Toda to skrivnost zastran Ana Vickers bo že še razvozljaj.

Pomalem in ves besen se je vračal po ovinkih domov. Točno čez dve uri se je vrnil. Komaj je stopil v svoje stanovanje, mu je v hipu postala jasna vsa skrivnostna komedija. V sobi so bile odprte vse omarice, vse je bilo razmetano. Železna kaseta z denarjem je izginila, s stene prekrasni aliki starih mojstrov, ki ju je tako neizmerno cenil in bil ponosen nanju.

Ves strš se je zavall v naslonjač. Zagledal se je v razgrnjeni rokopis. Tam je pod njegovo poslednjo besedo z okorno roko napisal neznanec:

"Prisrmoda! Moj trik je bil poceni, vaša šolnina visoka! Vdana Ana Vickers."

Siromaki brez klobukov

Kitajska pripovedka

Iz esperanta prevel Peter Golobič

Sin nebes Li-O-A, mladi in dobrončrni vladar, je stal pri oknu svoje porcelanaste palače. Zunaj je deževalo. In zasmillil so se cesarju ljudje, ki hodijo v dežju brez klobuka.

"O, kako ubog je oni, ki nima niti klobuka, da bi si ga del na glavo, kadar dežuje," je vzdihnil vladar.

In obrnil se je h komorniku: "Rad bi vedel, koliko takih ubožcev je v deželi."

"Presvetli vladar," je odgovoril Tsung-Hi-Tsang in se priklonil do tal, "preden bo solnce zašlo, boš izvedel, kar si izvolil zahtevati."

Vladar se je prijazno nasmehnil in Tsung-Hi-Tsang je odbrzel k prvemu ministru San-Ci-Sanu.

"Naš dobri gospod in vladar želi vedeti, koliko ljudi hodi brez klobuka, kadar dežuje."

"Da, še nekaj takih lopovov je v mestu," je rekel San-Ci-San in ukazal poklicati k sebi Pai-Hi-Voja, mestnega načelnika.

"Slabe novice prihajajo z dvora," je rekel, ko je stal pred njim Pai-Hi-Vo, in se spoštljivo priklanjalo do tal. "Vladar je opazil nered."

"Kako?" je prestrašeno kriknil Pai-Hi-Vo. "Ali morda veliki senčni vrt ne deli dovolj kraljeve palače od mesta?"

"Resnično ne vem, kako se je zgodilo," je odgovoril San-Ci-San, "toda Njegovo Velikanstvo vznemirja lopovi, ki hodijo v dežju brez pokrivala okoli."

"Pripeljite mi takoj Huar-Dsung, starega psa!" je zakričal Pai-Hi-Vo nad svojimi podložniki, ko je prišel domov.

Ko je načelnik mestne policije, ves bled od strahu in tresoč se po vsem životu, padel pred njim na obličje, ga je mandarin obsul a kletvami:

"Lopov, lenuh, izdajalec, smrdljivi pes! Svinje bi moral

pasti, pa ne paziti na red v prestolnici sveta. Cesar kitajski je osebo opazil nered v mestu. Po cestah se klatijo pasji sinovi, ki v dežju ne nosijo klobukov."

Se danes hoče Njegovo Velikanstvo vedeti, koliko takih lopovov se še potika po Pekingu."

"Tvoj ukaz bo nemudoma izpolnjen," je ponižno odvrnil Huar-Dsung in se trikrat priklonil do tal.

"Pripeljite rablje!" je zapovedal Huar-Dsung.

Čez pol ure je 20,871 Kitajcev, ležalo obglavljenih na dvorišču jetnišnice. In 20,871 glav so nateknili na sulice in jih nosili po mestu za svarilen zgled.

Huar-Dsung je o tem poročal mandarinu Pai-Hi-Voju, Pai-Hi-Vo je tekel k prvemu ministru San-Ci-Sanu, leta-ta je pa nesel poročila Tsung-Hi-Tsangu.

Zvečerilo se je. Dež je ponehal. Lahen vetrič je pozibaval drevesa v cesarjevem parku.

Li-O-A, sin nebes, je stal pri oknu svoje porcelanaste palače in vžihčen ogledoval prekrasno naravo.

Toda tudi v tem trenutku dobrodružni vladar in pozabil onih, ki ne premorejo klobuka. Obrnil se je k Tsung-Hi-Tsangu in ga nagovoril:

"Obljubil si mi, da mi boš še nocoj povedal, koliko siromakov je, ki si ne morejo kupiti klobuka in hodijo v dežju brez pokrivala."

"Želja vladarja sveta je že izpolnjena," je odvrnil Tsung-Hi-Tsang in se globoko priklonil. "V vsem Pekingu ni niti enega človeka, ki ne bi imel klobuka."

In Tsung-Hi-Tsang je dvignil obe roki in nagnil glavo v znak prisege.

Smehljaje radosti in sreče je preletel cesarjev obraz.

"Blagoslovljeno mesto in blagoslovljena dežela, katere ljudstvo živi za mojega vladanja v takem blagostanju."

In vsi stanovanjci cesarjeve palače so se razveselili, ko so videli zadovoljnost na cesarjevem obličju.

HUMOR

Krst

V neki zakotni vasi v Tirolu so slavili krst, to se pravi, po tamkajšnji šegi je moral otrokove oče povabiti svoje sosede na pijačo.

Ko je razpoloženje že nekoliko stopilo ljudem v glavo, se je neki kmet obrnil na otrokovega očeta:

"Povej mi no, kako dolgo si pa že oženjen in od kod je prav za prav tvoja žena?"

"Ne veš?" se začudi oče. "Nu; kmalu po veliki noči sem bil na žeganju v T. in tam sem se seznanil z dekletom. Ker mi je bila na prvi pogled všeč, sva se pa vzela."

"Tako, praviš torej, da je bilo po veliki noči v T. ..." zategne zamišljeno drugi. "Veš kaj," se razvname čez kakšno minuto razmišljanja, "to pa po tem takem ni tvoj otrok!"

"Kaaaj?" vzroji oče, "da ni moj otrok? Če to še enkrat zineš, ti takšno pripeljem čez papo, da ..."

"Nikar se ne razburjaj," ga mirno zavrne drugi, "pa rajši malo premisli. Sam si rekel, da si prvič srečal svojo ženo po veliki noči, to je bilo aprila. Danes smo pa avgusta, zdaj pa sam izračunaj, ali more biti otrok tvoj ali ne."

"Tako," ga zavrne oče, "zdaj ti bom pa jaz nekaj povedal. Če danes kupiš kravo in jo imaš štirinajst dni v hlevu, pa se potem oteli — čigavo je potem tele?"

Se par profesorskih

Profesor: "Vas lahko posadim kamor hočem — spredaj in zadaj delate hrup."

OJAČA ŽIVCE, POMAGA ZA BOLJŠE ZDRAVJE

NUGA-TONE dajejo živce, izboljšajo delo, stimulirajo k normalnemu delovanju prebavnih organov, zagotavljajo mirno spanje in izboljšajo zdravje.

NUGA-TONE se uporablja zadnjih 40 let, skleni ta leta se je izkazal za veliko pomoč celotnemu in bolehnemu človeku in živali. Ne pozabite poskusiti NUGA-TONE. Prodaja se v vseh lekarnah. Poslita, da dobite pravi NUGA-TONE, ker druga zdravila ne prinesejo tega uspeha.

Prosti vzorčni vzorci: NUGA-TONE — (dostopni oddajanje, 25c in 50c).

Neki učenec je pribil profesorju gumijaste čevlje k tlom. Ko si jih je profesor hotel natekniti in oditi, se ni mogel geniti z mesta.

"Aha, najbrže hiso moji," je zamrmral.

Služkinja: "Gospod profesor, štorikla nam je pravkar prišla fantka."

Profesor: "Ze prav. Nala ... fantka pa postavite zašam kot."

Nov ameriški rušilec Dale, ki je bil zgrajen v brooklynski mornarični ladjegradnici.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 16. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta v šteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlane \$6.00 za eno leto, \$1.20 za eno leto, \$0.40 za eno leto. Ker pa člani še plažajo pri assessmentu \$1.20 za tednik, se jim še šteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado \$6.00	Za Ciceo in Chicago je...
1 tednik in..... 4.80	1 tednik in.....
2 tednika in..... 3.60	2 tednika in.....
3 tednike in..... 2.40	3 tednike in.....
4 tednike in..... 1.20	4 tednike in.....
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in.....
Za Evropo je..... \$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S. N. P. J. ali če so preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročen na Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati doli vsoto listu Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvo list datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime..... Čl. društva št.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripisite k moji naročnini od sledečih članov družine:

2) Čl. društva št.....

3) Čl. društva št.....

4) Čl. društva št.....

5) Čl. društva št.....

Mesto..... Država.....

Nov naročnik..... Star naročnik.....

AGITIRAJTE ZA "PROSVETO!"

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, častne knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugo.

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne Cene zmerne, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTER

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na želje tudi vse ustrezne pojasnila

Telefon je zapel

Kriminalna novela.

Napisal Hans Selfert

James Fairview, slavni pisatelj kriminalnih romanov, ki jih berejo z naslado po vsem širnem svetu, si je prižgal vonjavno cigareto. Prebral je, naslonjen v udobnem stolu, poslednji odstavek svoje najnovejše prigode. Sijajno se mu je posrečil. Napeto se bere: "Foka se je udobno naslonil. Okrog ust mu je igral zadovoljen smehljaj. Zunaj je lilo kakor iz škafa. Tedaj je nenadoma zapel telefon. Prijel je slušalko, povedal svoje ime in čakal. Nihče se ni odzval. Čez nekaj sekund je razločil pridružen ženski glas, potlej obupen krik na pomoč ..."

Prav v tistem hipu, ko je prebral do tod, je zapel telefon na Fairviewovem pisalniku. Presenečeni slučaj! Smehljaje se je dvignil slušalko in povedal svoje ime. Spočetka je alikal samo šumenje, nenadoma se je pa oglašil preplašen ženski glas: "Rešite me, mister Fairview!"

Smešno! Prenapeta domisljaja! Živi mi nagajajo! Pa, ne! Saj vendar ne sanja. Slušalko drži ob ušesu in apert in apert modruje ženski glas: "Pomagajte mi, mister Fairview!" Takrat se je zdrnil in zavpil: "Kdo pa

je tam?" Ana Vickers, Blueberry Street 18!" je plaho odvrnila ženska. "Pokličite policijo, kaj to meni mar, če ste v nevarnosti!" je osorno zavrnil obupanko. "Ne maram. Nočem policije, preradovedna je. V vas zaupam, mister Fairview."

"Ali me mar poznate?" "Poznam vas iz vaših knjig. Pametni ste in preudarni. Samo vi, mister Fairview, bi mi utegnili pomagati. Rotim vas, pridite takoj."

Mister Fairview ni bil domisljajav; zmerom je to pribiljal. In vendar se mu je dobro zdelo, da ga kliče v sili neka neznana dama, morda deviška lepota, da bi ji z nasvetom in dejanjem pomagal iz zagate. Ves navdušen ob tej misli, je vzkliknil: "Ze grem!"

"Stokrat vam hvala, mister Fairview," je šepnila neznanka, "vedela sem, da ste plemeniti mož. Ne pozabite: Ana Vickers, Blueberry Street 18."

Skočil je na noge, vtaknil samokres v žep in zdriljak kakor obseden po stopnicah. Na cesti je poklical prvega soferja, kajti zdelo se mu je prezgodno, da bi hodil v garažo po svoj avtomobil. Soferju je velel: "Blueberry Street 18 a bri!" Voz je drvel po širokih ulicah, zdaj na levo, zdaj na desno, dokler se ni končno ustavil. "Mister, na

cilju ste! Blueberry Street 18," je dejal sofer in uslužno odprl vrata avtomobila.

Pisatelj se je kar zdrnil. Zamislil se je bil med vožnjo. Izstopil je in prožno odhitel čez pločnik v hišo. Bila je stanovanjska hiša imenitnejših slojev. Stelke je po stopnicah, pogrnjenih s preprogo. V prvem nadstropju je zagledal na vratih napis A. P. Vickers. Pozvonil je. Služkinja mu je odprla in ga vprašala, česa želi.

"Milostljiva gospa me je klicala," je dejal in ji izročil posetnico. Dekle je odhitelo in se takoj spet vrnilo z vabilom, naj mister Fairview vstopi.

Po temnem hod